

برگردان از متن انگلیسی انجنیر براتعلی فرهید

تاریخ اولیه تپه سیالک [1]

(3200 - 625 ق.م)

تمدن جیرفت [2]، ایلام [3] و منائین [4]

در سرزمین ایران، آثار متعددی از تمدن قدیم، پیش از آمدن قبائل ایرانی از مناطق آسیای مرکزی در اوائل عهد آهن، موجود است. یکی از تمدن های عمده ایران، ایلام در شرق مسوپوتامیا [5] بود، که از 3000 ق.م شروع شده بود. بر مبنای کشفیات جدید تمدن جیرفت که جنوب شرق ایران را در بر گرفته بود، ادعا میشود که موجودیت آن به 3000 ق.م میرسد. طبق آثار خطی موجود، معلوم میشود که از حدود 3200 ق.م شروع و قدیم ترین تمدن تاریخی جهان را ساخته و تا حدود 539 ق.م دوام داشته است. اوائل عهد برونز، شاهد ارتقاع دهات به شهرهای تنظیم شده؛ و اختراع نوشتن (دوره ارک [6]) در شرق نزدیک بود.

وزنه سنگی ، جیرفت (3 هزار سال قبل از میلاد)، موزیم آذربایجان

در اوائل سده دهم و نهم ق.م ، قبائل آریا (پیشینیان ایران مدرن) گویندگان زبان اندو ایران، از شرق یوکرین و جنوب روسیه بساحه ایران آمدند. آمدن ایرانی ها در ساحه ایران الامیت هارا مجبور کرد که یکی بعد دیگری، ساحات امپراطوری خود را از دست داده و به سوسیانا ، خوزستان و اطراف آن مهاجر شوند. بعداً با الام یک جا شدند. همقطاران ایران به مجمع آرخیولوژی بکتیریا - مارگیانا، [7] کلتور عهد برونز آسیای مرکزی وصل شدند. در اول هزار ق.م. مادها [8]، فارس ها ، باختر ها ، و پارت ها [9] ، نفوس ایران را میساختند. در حالیکه دیگران از قبیل سکیت ها [10]، سرمتی ها [11]، کایمر ها [12] و الان ها [13] نفوس حوضه شمال بحیره سیاه را میساختند. قبائل سکا [14] و سیتیان عمدتاً در جنوب باقی مانده و بطرف غرب الا بالکان و شرق الا شین جیانگ [15] پخش شدند.

امپراطوری مادها وهخامنشی ها

در 646 ق.م، شاه آشور، آشور بانپیال سوسارا [16] تصرف و بدین قسم اقتدار الامیت در منطقه خاتمه یافت. برای 150 سال شاهان آشور، نزدیک به شمال مسوپوتامیا تلاش داشتند که قبائل مادهای غربی ایران را مغلوب کنند. در زیر فشار امپراطور آشوری، شاهان کوچک ساحه غربی منطقه ایران به تدریج به بزرگتر و مرکزی دولتی ارتقا یافتند. در نیمه دوم سده 7 ق.م ، قبائل ماد آزادی خود را کسب و توسط دیوسیسی متحد شدند. در 612 ق.م سیاخارس [17]، نواسه دیوسیسی و شاه بابلین نیوپلازر به آشورتجاوز و آنرا به محاصره کشید و بالاخره نینوا [18]، پایتخت آشور را تخریب کرد که به سقوط امپراطوری آشور جدید انجامید. ماد ها پایه گزار ایران بحیث یک ملت و امپراطور شناخته شدند؛ و اولین امپراطوری ایران را که در زمان خود بزرگترین شان بود، تاسیس کردند. تا اینکه کوروش کبیر یک امپراطوری متحد از ماد ها و فارس ها که به امپراطوری هخامنشی (648 - 330 ق.م) انجامید، تاسیس کرد.

کوروش کبیر بعد از فوت پدرش در 559 ق.م، پادشاه انشان شد، اما مانند اجدادش، کوروش مجبور بود بالا دستی ماد ها را قبول کند. در 552 ق.م کوروش ارتش خود را برضد مادها هدایت کرده و در 549 ق.م اکبتانا [19] را تصرف کرد. امپراطوری ماد را کاملاً تصرف و آشور را بدست گرفت. کوروش بعداً لودیا [20] و بابلون را تصرف کرد. کوروش کبیر منشور کوروش را بوجود آورد، اولین اعلان کننده حقوق بشر و اولین شاهی بود که در آخر نامش لقب کبیر اضافه شد.

بعد از فوت کوروش، فرزندش کامبیز مدت 7 سال (531 - 522 ق.م) حکومت کرد و به کار توسعه جوئی پدرش ادامه داده و بُرد مهمی در مصر کرد. بعد از فوت کامبیز مبارزه

قدرت براه افتاد، باوجود رابطه ضعیف به خط و مش سلطنتی، داریوش پادشاه اعلان شد (حکومت. 522 - 486 ق.م). او بزرگترین حاکم فارس قدیم بود.

پایتخت اولی داریوش سوزا بود، او در پرسپولیس به ساختمان سازی شروع کرد. او یک کانال بین نیل و بحیره سرخ ساخت، این یک پیش در آمد کانال سویز مدرن بود. او بطور همه جانبه سیستم سرک هارا بهتر ساخت. در زمان او بود که برای اولین مرتبه از سرک های شاهی نام برده شد (در نقشه نشان داه شد)، یک اتوبان بزرگ از سوزا الا ساردیس [21] با مراکز مراقبتی در فاصله های معین ساخته شد. اصلاحات عظیم تحت رهبری داریوش صورت گرفت. مسکوکات بشکل داریک (سکه طلا) و شکل ا (سکه نقره) در جریان قرار داده شد (ضرب سکه، در جریان صد سال پیش در لودیا حدود 660 ق.م کشف شد و قابلیت اداری را بزرگ ساخت. زبان قدیم فارس در نوشته های سلطنتی بشکل مخصوص قلمی آن ظاهر شد. تحت رهبری کوروش و داریوش کبیر، امپراطوری فارس عملا به بزرگترین امپراطوری در تاریخ بشر تبدیل شد.

امپراطوری فارس اولین ابر قدرت جهان را بصحنه آورد که بر اساس تولرانس و احترام بر کلتور و دیگر دینان استوار بود. در 499 ق.م آتن از شورش میلئوس [22] که نتیجه اشغال ساردیس بود، پشتیبانی کرد، این به کامپیاین هخامنشی بر ضد یونان کشانده شد که بحیث جنگ یونان و فارس شناخته شده و تا اواسط سده پنجم ق.م ادامه یافت. در دوران جنگ یونان و فارس، فارس ها پیشرف بزرگی کرده و آتن را در 480 ق.م خراب کردند. اما بعد از پیروزی های کوچک یونان، فارس ها محبور بعقب نشینی شدند. جنگ با صلح کالیاز در 449 ق.م خاتمه یافت. در 404 ق.م بتعقیب فوت داریوش دوم، مصر تحت رهبری امرتایس شورش کرد. بعدا فرعون مصر موفقانه در مقابل تلاش فارسها که دوباره میخواستند مصر را بگیرند، مقاومت کرد. تا اینکه در سال 343 ق.م، مصر توسط ارتاکسرس سوم (اردشیر سوم) دوباره تصرف شد.

توضیحات:

[1] سیالک: تپه در سه کیلو متری کاشان ایران Sialk

[2] جیرفت: شهرستانی در استان کرمان Jirof

[3] الام: خوزستان ایران Elam

[4] منانین: مهاباد امروزی، شهر کرد نشین ایران Mannaeans

[5] مسوپوتامیا: سواحل دریای دجله و فرات، عراق امروزی Mesopotamia

- [6] ارُک: نام سومری، منطقه در جنوب شرق نجف عراق Uruk
- [7] بکتريا - مارگیانا: مرو باختر (مرو شهری در تورکمنستان) - Bactria
Margiana
- [8] ماد: مدائن Medes
- [9] پارت ها: منطقه در شمال شرق ایران، ساحه دیناستی اشکانی ها Parthian
- [10] سکیت ها: سکاها (مردمان قدیم ایرانی در اوکراین، روسیه و آسیای مرکزی)
Scythians
- [11] سرمت ها: مردمان قدیم شمال بحیره سیاه Sarmatians
- [12] کایمرها: قرار نظریه هرودوت، مردمان قرن 7 و 8 ق.م شمال قفقاز و بحیره سیاه
Cimmerians
- [13] الان ها: یک گروپ از سرمت ها که بزبان شرق ایران صحبت میکردند Alans
- [14] سکا: قبائل آسیای مرکزی که بزبان ایرانی صحبت میکردند Saka
- [15] شین جین: منطقه شمال غربی چین Xinjiang
- [16] سوزا: شهر شوش ایران Susa
- [17] کیاخارس: کیخسرو Cyaxares
- [18] نینوا: موصل، شهری در کردستان عراق
- [19] اکبتان: نام قدیم همدان ایران Ecbatana
- [20] لودیا: منطقه قدیم ترکیه، ساحه امپراطوری لودیا Lydia
- [21] ساردیس: شهر قدیم ترکیه پایتخت امپراطوری لودیا (اسپاردا بزبان فارسی) Sardis
- [22] میلِتوس: شهر قدیم ترکیه Miletus
- برای نام های یونانی مشابه فارسی و برای جاهای قدیم مشابه امروزی اش را جستجو کرده
خدمت خوانندگان محترم قرار دادم.
- برگردان: از متن انگلیسی انجنیر براتعلی فرهید
- منبع: ویکی پدیا (دانشنامه آزاد)